

Un vol llunyà

Lurdes Malgrat

El vol de les orenetes és molt alt, gairebé per damunt dels núvols, lluny de la Laia que segueix amb els ulls enormes, d'avellana, els dibuixos del cel. Mira, reposada, des de la balconada del mas situat als afores de la ciutat al capdamunt d'un turó. A sota, una immensitat d'oliveres, una esplanada de verd que contrasta amb el blau sagrat d'un estiu diferent. El món ha canviat. Ho diuen els adults que l'envolten. Silenciosos també, com la ciutat, com el temps. La Laia troba que el silenci s'ha estès arreu, com si hagués passat un àngel.

Des de la distància no veu el lloc, enmig de l'oliverar, el solc on l'avi ha plantat, de bon matí el petit esqueix d'olivera. Però sap que és allí, arrelant amb força, esforçant-se per créixer. “Al costat d'una de centenària, aquí”, li ha dit l'avi. I la Laia ha somrigut i els ulls encara se li han fet més grans que de costum, amb un interrogant a les pupil·les, guardat, poruc, i els seus 13 anys han reflectit el primer raig de sol filtrat entre els arbres al costat d'aquell home gairebé sempre callat, amb una expressió de guardar dolors insondables al cor.

L'avi, amb l'esguard profund de l'amor cap a la neta, l'ha traspassat amb la mirada mentre les mans feien la feina i l'esqueix s'aferrava a la terra. Quan la comesa ha estat acabada, ha conclòs: “el món nou al costat del vell, perquè aprenguin l'un de l'altre”. I després de molts dies, la Laia li ha vist al fons de l'ànima un bri d'esperança, una pulsació nova de vida, bategant en la mà que ha apamat la terra amb dolçor però amb convicció.

La tarda avança i la Laia compta les setmanes, els mesos que fa que dura el canvi, l'estranyesa dels grans, la por, el dolor, la immobilitat. Sap que la vida i la mort es debaten allà a fora, i que la mort també entra a les cases i que de vegades guanya la vida i d'altres no. És com si una tempesta arrauxada s'hagués abocat sobre els camps, els pobles, les ciutats, camins i senderes sense cap compassió pels afanys dels homes i de les dones que vetllen pels vius.

Acluca els ulls intentant seguir el vol cada vegada més desdibuixat cel enllà dels ocells cap a l'infinit. Així deuen volar les ànimes de tantes i tantes persones com han perdut la batalla. La malaltia ha esdevingut una realitat corpòria, densa. “Cada una d'aquestes

orenetes”, li havia dit l’avi quan era petita i l’avia els havia deixat, “cada una d’aquestes orenetes, duu l’ànima d’un mort i la transporta al cel infinit, al gran blau.” És per això que la Laia passa la tarda arrecerada del sol de cara al cel contemplant el vol alt, elegant, del viatge de les ànimes. I aquesta contemplació és serena, tranquil·la, a estones un calfred de secreta enyorança, però només un instant, en el color torrat fosc dels seus ulls.

De tant en tant, però, la vista se li escola cap a l’ombra de les oliveres, sense voler, amb una certa inquietud que no sap d’on li ve ni per què. I busca el lloc que sap que amaga el secret de l’esqueix. Un brot que representa el nou món, diferent, obrint-se pas, creixent a pesar de tot. En aquests moments el color dels iris canvia i es torna més intens, més brillant, i té la sensació d’estar a punt de descobrir alguna cosa d’important, com si li vingués una revelació. Se li accelera el pols i se sent estranya enmig del desconegut. Es pregunta què la impulsa a cercar, fins i tot sense voler-ho, aquell racó protegit per les ombres dels segles a la soca dels arbres.

La Laia veu passar les hores de la calor amb senzillesa. Li sembla que, com aquella branqueta prima i menuda es nodreix i creix de l’aigua i de les sals minerals de la terra, ella també es va fent gran d’una altra manera, intentant definir-se enmig de l’anguniosa sensació de provisionalitat que la malaltia ha fet emergir com una boirada, i la incertesa la envaeix. Com quan va canviar d’escola i tenia aquells nervis a la panxa que no la deixaven dormir amb tots aquells dubtes o fantasies que li projectaven ensurts i fets inesperats.

Comença a sentir sorolls a dins del menjador. Moviments familiars, els fregadissos dels passos de sempre que transmeten la seguretat de ser a casa, protecció. La mare ha tornat de comprar, l’avi anirà al jardí a arrencar les males herbes, sempre arregla les flors, l’avia aconseguia fer uns rams que enriolaven la vista, l’avi no en sap tant, però s’hi esforça. Sense veure’l, el fa present al pensament, com si fos una figura rere la cortina que se li anés descobrint a poc a poc. La Laia, per primer cop a la vida, és conscient de la realitat de la finitud, quan va morir l’avia va comprendre el sentit de la pèrdua, però ara és diferent, tot és més real, més definitiu. L’avi també viatjarà amb una d’aquelles orenetes, la Laia ho sap. El món nou al costat del vell. Ella i l’avi sols enmig de les oliveres, uns ulls que aprenen al costat d’uns ulls que saben massa.

La vida s'enfila pensament enllà, contempla el film de la seva història, el pas de les estacions i dels anys i la imaginació la transporta al dia que el seu net també aprendrà d'ella. I a la fi comprèn que la cerca de l'olivera tendra és el rastreig d'ella mateixa, de la seva nova identitat.

El capvespre és llarg i lent. La Laia se sent renovada, deixa enrere el cel que s'enfosqueix i entra a la casa. Veu l'avi assegut a la butaca, vinclant-se a la son que de vegades el venç. No el molesta, creua el menjador a poc a poc sense fer soroll i una immensa tendresa envaeix la sala. Ha entès el missatge i l'agraeix intensament. L'olivera li és un símbol de renovació, de l'acumulació de la saviesa centenària en una nova vida, diferent, però ferma per tot allò que li és transmès a través de la saba que recorda, i es veu a ella mateixa com el nou brot ple de l'herència de l'avi i amb el desig de ser en el món amb una nova forma, plena.